

Лекція №4. Автоматизація обліку запасів та матеріальних цінностей.

План

1. Комплекс задач «Автоматизація обліку операцій з запасами».
2. Складові комплексу задач з обліку запасів.
3. Звітність з обліку запасів.
4. Способи реєстрації господарських операцій при автоматизованому обліку запасів.

Комплекс задач «Автоматизація обліку операцій з запасами» призначений для автоматизованого обліку наявності та руху запасів. Автоматизоване вирішення задачі відбувається як для складського, так і для бухгалтерського обліку матеріальних цінностей. Даний комплекс задач є основним інструментом працівника бухгалтерії (матеріальна група), а робочі місця кількісного обліку – працівника складу (комірника). До функцій даного контуру слід віднести:

- формування й ведення локальної системи аналітичних рахунків;
- кількісно-сумовий облік залишків запасів на складі та їх руху (надходження і вибуття);
- визначення вартості запасів, що надходять або вибувають;
- синтетичний облік запасів на складі;
- розрахунок фактичної собівартості запасів на складі;
- облік переоцінки залишків запасів на складі;
- формування попередніх показників та облік результатів інвентаризації запасів;
- формування й виведення даних про наявність та рух запасів на складі для формування спеціальних аналітичних звітів, а також фінансової звітності.

Складові комплексу задач з обліку необоротних активів, обліку запасів та зведеного синтетичного обліку

1. Облік необоротних активів.
 - Призначення комплексу задач: облік наявності, надходження й вибуття необоротних активів, нарахування амортизації та зносу, облік витрат на ремонт і модернізацію необоротних активів.
 - Вхідна інформація: залишок необоротних активів на початок звітного періоду, первісна вартість необоротних активів, дані про господарські операції з необоротними активами, норми амортизаційних відрахувань.
 - Вихідна інформація: залишок необоротних активів на кінець звітного періоду, суми нарахованих амортизаційних відрахувань, залишкова вартість необоротних активів.
2. Облік запасів.
 - 1) Призначення комплексу задач: облік наявності, надходження та вибуття запасів.

2) Вхідна інформація: залишок запасів на початок звітного періоду, дані про їх надходження та вибуття (у виробництво, на реалізацію, втрата, уцінка тощо).

3) Вихідна інформація: залишок запасів на кінець звітного періоду, обсяг оприбуткованих запасів за період та їх витрат.

3. Зведений синтетичний облік.

Призначення комплексу задач: складання зведених звітних документів, Головної книги, Оборотно-сальдової відомості, Балансу.

Вхідна інформація: сальдо за рахунками на початок звітного періоду, рух засобів на рахунках.

Вихідна інформація: баланс, сальдо за рахунками на кінець звітного періоду, обороти за дебетом і кредитом рахунків.

У результаті роботи підсистеми «Автоматизація обліку операцій з запасами» формується ряд звітів, що формують два інформаційні потоки:

1) аналітична (управлінська) звітність, що «зчитується» з базового елементу аналітичного обліку - Картотеки складського обліку запасів;

2) фінансова звітність, сформована з показників синтетичного обліку.

Аналітична (управлінська) звітність – формується на задоволення інформаційних потреб керівництва підприємства, тому вона не регламентована за змістом, формою і часом. Її склад і зміст може відрізнятися на різних підприємствах і відділах, та залежить від запиту користувача.

У результаті вирішення задач автоматизованого обліку запасів можуть бути сформовані наступні вихідні документи – аналітичні звіти:

1) Звіти:

– Матеріальний звіт (ф. М-19) – призначений для обліку наявності і руху запасів, що знаходиться на будівельній ділянці у матеріально відповідальних осіб (бригадирів, начальників цехів, майстрів, комірників тощо).

– Товарний звіт – призначений для відображення наявності та руху товарних запасів на торгівельних підприємствах безпосередньо на торгових точках.

– Інвентаризаційний опис №(ф. М-21) – складається при знятті натуральних залишків запасів, що знаходяться у матеріально відповідальних осіб.

2) Відомості (вони зазвичай мають довільну форму):

– Відомість обліку залишків запасів.

– Відомість прибуткування запасів.

– Відомість вибуття запасів.

– Оборотна відомість руху запасів.

– Відомість забезпеченості запасами.

– Відомість запасів, зарезервованих покупцем, тощо.

Формування усіх вказаних вище звітів здійснюють як за узагальнюючими показниками, так і у розрізі складів, матеріально-відповідальних осіб, груп запасів, видів запасів. Відомості формуються станом на довільну дату.

Фінансова звітність формується за даними, зафіксованими у базовому елементі синтетичного обліку – Журналі господарських операцій. Вона регламентована законодавчо за формою, змістом і способом розрахунку її показників. Дані про наявність і рух запасів надаються у таких формах фінансової звітності як Баланс (Звіт про фінансовий стан) і Примітки до фінансової звітності. Згідно з НП(С)БО 1 у Балансі (Звіті про фінансовий стан) запаси відображаються єдиною статтею «Запаси». За даними синтетичного обліку також можуть бути сформовані список зареєстрованих операцій із запасами за певний період. Він може бути відсортований за різними ознаками: датою, дебетом або кредитом рахунку, сумою операції, контрагентами та ін. Нагадаємо, що Книга Головна, Картка синтетичного рахунку, Оборотно-сальдова відомість за логікою автоматизованих розрахунків теж вважаються звітними документами.

Способи реєстрації господарських операцій при автоматизованому обліку запасів

Реєстрація господарської операції може здійснюватися одним з таких способів:

- введення даних з клавіатури вручну;
- проведення створеної раніше електронної копії документа;
- зчитування інформації з інших технічних пристроїв.

Для підсистеми автоматизованого обліку запасів характерним є часте застосування другого і третього способів. Тут додатково використовують такі електронні пристрої як сканер штрих кодів, електронні ваги, радіо маячки та ін. У результаті використання додаткових технічних засобів формується електронний звіт, а на його підставі – електронний документ в КСБО.

Комірних періодично передає первинні документи, що свідчать про рух запасів до бухгалтерії. Бухгалтер знаходить сформовану електронну копію відповідного документа і здійснює його проведення. Зазвичай, кореспонденція рахунків, що відповідає певному первинному документу, закладена виробниками. Тому формування проводок та розрахунок відповідних їм сум здійснюється автоматично. Бухгалтер лише перевіряє їх правильність.

За наслідками проведення здійснюються записи:

- 1) до базового елемента аналітичного обліку (*Картки складського обліку*);
- 2) генерація бухгалтерських проводок і запис до базового елемента синтетичного обліку (*Журналу обліку господарських операцій*).

Таким чином, у системі зберігаються:

- 1) реєстр первинних документів;
- 2) картотека запасів;
- 3) реєстр бухгалтерських проведення – Журнал господарських операцій.

Автоматизоване ведення обліку матеріальних цінностей має на меті розв'язання таких завдань:

- Визначення переліку товарно-матеріальних цінностей, які утримуються на підприємстві, та контроль відповідності їх облікових і фактичних залишків за місцями зберігання товарно-матеріальних цінностей.
- Визначення первісної вартості придбаних та отриманих товарно-матеріальних цінностей при їх оприбуткуванні.
- Забезпечення обліку і контролю за надходженням, зберіганням, рухом та вибуттям товарно-матеріальних цінностей.
- Визначення основних показників звітності, що характеризують наявність, надходження та вибуття товарно-матеріальних цінностей підприємства.
- Контроль обґрунтованості списання товарно-матеріальних цінностей та встановлених при реалізації цін.
- Забезпечення керівництва підприємства повною, своєчасною та достовірною інформацією щодо наявності та руху товарно-матеріальних цінностей на підприємстві.

Питання для самоперевірки

1. Які завдання автоматизації обліку запасів?
2. Охарактеризувати складові комплексу задач з обліку необоротних активів, запасів.
3. Вказати звітність з обліку запасів.

Література:

1. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті: Навчальний посібник. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.ltklntu.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/ISTOA_Adamyk.pdf